



موتور سیکل  
تاریخ: ۱۳۸۳/۰۳/۰۱

تاریخ: ۱۳۸۳/۰۳/۰۱  
موتور سیکل

می‌گیرد و فعلاً این تخصص را در حد کلی یعنی، به این صورت که پرونده‌های حقوقی به شعب و قضات حقوقی، پرونده‌های کیفری به قضات و شعب کیفری و پرونده‌های مدنی خاص به شعب مربوطه ارجاع می‌شود و ما دو هدف کلی از این اقدام داریم: ۱- رسیدگی دقیق‌تر به پرونده‌های مربوطه ۲- تسریع در رسیدگی که هر دو با این تقسیم بندی حاصل شده. اما ما در نظر داریم در آینده در همین دسته بندی، هم اصل تخصصی‌تر شدن را رعایت کنیم. مثلاً، پرونده‌های حقوقی دسته بندی شود و مطابق توانایی و تبحر قضات محترم، دعوی اخص به هر شعبه اختصاص یابد. مثلاً دعوی، تخلیه در یک شعبه رسیدگی شود، دعوی ناشی از قراردادهای مصرفی در دو شعبه رسیدگی شود. در امور کیفری هم به همین صورت که اگر انشاءالله در آینده در شعبات تجدیدنظر، افزایش یابد، در این زمینه تخصصی‌تر نیز خواهد شد. فعلاً در این زمینه تخصصی کلی، یعنی تفکیک پرونده‌های کیفری و مدنی خاص، اکتفا

به تهران و شهرستان به چه صورت است؟

تجدیدنظر در امور کیفری، تجدیدنظر فوق العاده، موضوع مواد ۲۱۶ و ۲۱۷ قانون آرای دادگاهها، تجدیدنظر آشنایی تلنگاتنگی داشتیم، موارد ضعف آرای دادگاههای بدوی علت را می‌توان چند مورد دانست. ۱- جوانی قضات صادر کننده رأی ۲- کثرت کار شعب، باعث می‌گردد که دقت عمل کافی روی پرونده‌ها صورت نگیرد و در نتیجه از آراء حقوقی و کیفری قوی برخوردار نباشد. ۳- تنوع قوانین که نوعاً این تغییرات بیش از اندازه، قاضی را با سردرگمی روبرو می‌کند. این علل ضعف آرای صادره، چه در تجدیدنظر چه در بدوی، می‌باشد. منابع متعدد قانونی وجود دارد که قضات می‌توانند مراجعه کنند، دسترسی قضات به قضات با سابقه جهت مشورت بیشتر است، و از آنجایی که با مسایل متنوع بیشتری در تهران روبرو هستیم، نیاز به مطالعه بیشتری را می‌طلبند که اگر این شرایط در کنار هم جمع شوند، قطعاً آرای قوی‌تری صادر می‌شود.

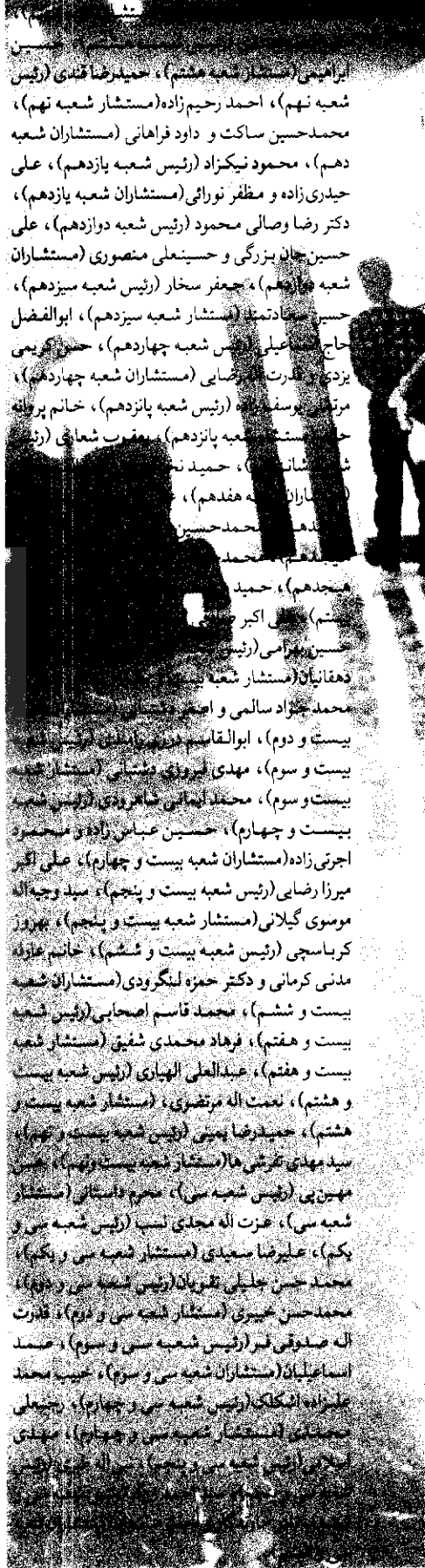
تجدیدنظر خواهی دادگاههای انقلاب اسلامی چگونه است؟

آرای دادگاه انقلاب هم در محاکم تجدیدنظر بررسی می‌شود. در مواردی که قانون تعیین کرده است، ما سعی می‌کنیم این گونه آراء را به قضات با سابقه‌تر ارجاع دهیم که دقت کافی در آن صورت گیرد. محاکم عمومی و انقلاب از هم جدا نیستند. انتظار نیست که به بعضی از شعب در محل دادگاه انقلاب واقع هستند فقط

تجدیدنظر خواهی در امور کیفری و مدنی خاص

### هیچ پرونده‌ای با سفارش به شعبه‌ای ارجاع نشده

ایشان دارای ۲۲ سال سابقه کار و مدرک کارشناسی حقوق قضایی می‌باشند و در سمت‌های: معاونت رئیس کل دادگستری استان تهران در امور تجدیدنظر فوق العاده، معاون دادگستری شهرری، مستشار دادگاه تجدیدنظر، رئیس دادگاه حقوقی ۲ شهرری، بازپرس شهرری، دادرس علی‌البدل محاکم حقوقی یک و دو شعبه استان تهران، بازپرس شعبه اول دادگاه تجدیدنظر استان تهران در امور کیفری و مدنی خاص، معاون



پرونده‌های دادگاه انقلاب داده شود. پرونده‌ها مختلف ارائه می‌شود. فقط به لحاظ کمبود جا در آنجا مستقرند که در تشکیلات جدید سعی می‌شود در کنار هم قرار گیرند. در موارد رسیدگی به آرای صادر از دادگاه انقلاب ملاک ارجاع صرفاً تبصره قاضی رسیدگی کننده است.

■ چه توصیه‌هایی برای دفاتر دادگاههای بدوی دارید؟

در رابطه با دفاتر دادگاههای بدوی، مشکلات زیادی را تحمل می‌کنیم. از قبیل ارسال پرونده با نقص، می‌تواند نقص هم از نظر قواعد و مقررات آئین دادرسی باشد. هم از نظر شکلی پرونده، مثلاً پرونده‌هایی ارسال می‌شود که تبادل لوابیح صورت نگرفته، یا تبصره قانونی باطل نشده یا مسئله ابلاغ در آنها رعایت نشده، تماماً مشکلاتی را به وجود آورده که مجبوریم با گرفتن نقص، پرونده را جهت رفع نقص، اعاده کنیم. از نظر شکلی و نوعی، پرونده‌ها برگ شماری نشده و اوراق غیر مرتبط با هم، در پرونده قرار داده شده و مواردی دیگر. که این موارد مشکلاتی را به وجود آورده که اولین نتیجه سوء آن، اطاله رسیدگی خواهد بود. آمار بی دلیل پرونده، از اثرات سوء دیگر است.

■ فکر می‌کنید در زمان مدیریت خود چه اقدامات مهمی انجام داده‌اید؟

پس از ورود به قسمت تجدیدنظر و بررسی وضعیت موجود، اقداماتی که می‌توانم فهرست وار اعلام نمایم. ۱- تبدیل آمار ارایه شده توسط دادگاه تجدیدنظر به یک آمار واقعی که در این زمینه، ماه اول و دوم چنانچه آمار تجدیدنظر بررسی شد، چیزی حدود ۱۵۰۰ فقره آمار منفی داشتیم و این اقدام صرفاً در جهت رساندن آمار اعلام شده تجدیدنظر به آمار واقعی بود ۲- تمرکز

ارجاع و دقت در ارجاع به شعب تجدیدنظر که نوعاً بر اساس تخصص قضات محترم، شکل‌گیری و اقدام شد. ۳- جلوگیری از ثبت‌های مکرر و بی دلیل پرونده‌ها و در نتیجه جلوگیری از آرایه آمار کاذب. ۴- تشکیل جلسات علمی به صورت منسجم در هر ماه دو جلسه، که انشأ الله نتیجه آن اعلام خواهد شد. ۵- تمشیت امور دفتری و بازدید مکرر از دفاتر و بر طرف نمودن ایرادات دفتری تا حد امکان. ۶- رسیدگی به وضع ظاهری دادگاهها و محل‌های خدماتی.

۷- جذب نیروهای کارآمد و با سابقه. ۸- تمشیت امر خدماتی برای قضات و کارمندان در حد امکان و موارد دیگری که در این مقوله به این موارد اکتفا می‌شود. لازم بذکر است که تمامی اقداماتی که در جهت مثبت و در طول مدت تصدی اینجانب انجام شده، جز با حمایت و کمک و سعه صدر ریاست محترم کل جناب آقای علیزاده و قائم مقامشان امکان‌پذیر نبوده است. از طرفی، همکاری، خود مجموعه اعم از پرسنل قضایی و اداری موجب ترغیب و اقدامات اینجانب بوده است که در همین جا هم از ریاست محترم کل و هم از مجموعه تجدیدنظر، کمال تشکر را دارم.

■ اینکه در بیرون شایع است که بعضی از پرونده‌های خاص از قبل با ماهانگی برای رسیدگی به شعبه‌ای می‌رود صحت دارد یا خیر؟

همانطوری که خودتان اعلام نمودید، شایع بوده است، لکن، اینجانب برای اینکه این مسئله حتی در حد شایعه نیز مطرح نباشد، شخصاً امر ارجاع را به عهده گرفتم و پرونده‌ها به صورت روزانه و در هر روز آخر وقت، با همکاری تعدادی از همکاران قضایی، بدون در نظر گرفتن کوچکترین حساسیتی و به ترتیب به شعب، با رعایت اصل تخصصی بودن آنها، ارجاع می‌شود، حتی، این ارجاع، در امور پرونده‌های سابقه دار، چند بار نیز کنترل می‌شود که خدای ناکرده اشتباهی پیش نیاید و بیشترین وقت اینجانب را همین مسئله ارجاع، به خود اختصاص داده، زیرا، اولاً: امر ارجاع، امر قضایی و مهمی است. ثانیاً: برای جلوگیری از چنین شایعاتی،



سید عبد الرضا طباطبائی

دقت مضاعف ضروری است و اینجانب با اطمینان کامل، مسئله فوق را، تکذیب می‌نمایم. ■ آیا صحت دارد ارجاء بعضی پرونده‌ها ارجاع تابع اراده شما نیست؟

خیر. چنین مطلبی به شدت تکذیب می‌شود. ما در ارجاع مصلحت‌هایی را رعایت می‌کنیم؛ مثلاً پرونده‌های حقوقی را صرفاً به شعبه‌ای که دارای تبصره حقوقی هستند ارجاع می‌کنیم و همچنین در امور کیفری. لیکن هیچ پرونده‌ای تا کنون بصورت کانالیزه یا با سفارش کسی به شعبه‌ای ارجاع نشده است. حتی رئیس کل. البته لازم به ذکر است ریاست کل، شخصاً ریاست تجدیدنظر را به عهده دارد و ارجاعی که توسط اینجانب صورت می‌گیرد ناشی از اجازه و اراده ایشان است که تفویض فرمودند، اما در مقام توضیح به اطلاع می‌رساند که ایشان هیچ گاه اراده‌ای را برای ارجاع پرونده خاص به شعبه‌ای خاص به اینجانب تحمیل نکرده‌اند.

■ چون ارجاع پرونده‌ها با شماست، آیا اتفاق افتاده که پرونده‌ای را به شعبه‌ای ارجاع دهید و بعد به علنی به شعبه دیگر ارجاع دهید؟

خیر به هیچ وجه چنین چیزی اتفاق نیفتاده است. اما همان گونه که عرض کردم چون ارجاع سیستماتیک می‌باشد و در این سیستم اگر پرونده‌ای بدینا سابقه ارجاع به شعبه‌ای را داشته باشد و پرونده پیر و آن که حسب قانون، نوع آن مشخص شده باشد، مثلاً پرونده، مرتبط با دعوی اصلی باشد بدون دقت نظر، که این موارد بسیار نیز کم است، به شعبه دیگری ارجاع شده باشد، با تذکر خود رئیس شعبه و بررسی لازم توسط واحد رایانه و همکاران قضایی کنترل کننده، به صورت قانونی و با رعایت قانون از ارجاع قبلی عدول و به شعبه مربوط که حسب قانون نیز می‌بایست پرونده از اول به همان شعبه ارجاع می‌شد، ارجاع می‌گردد و لاغیر.

■ به نظر شما قاضی و کارمند نمونه مجموعه در ماه گذشته چه کسانی بوده‌اند؟

از نظر من تمامی قضات و کارمندان تجدیدنظر در ماه گذشته و ماههای قبل از آن، قاضی و کارمند نمونه بودند.

■ در ماه گذشته گذشته چه تعداد پرونده وارده و آن محتومه داشته‌اید؟

(اردیبهشت) ۷۵۰۵ فقره وارده و محتومه شده است و تا کنون در مدت حدود ۱۱ ماه محاکمات بیش از ۱۶۰۰ تا ۱۷۰۰ پرونده از شعبه کیفری کاسه‌اند که این مطلب با توجه به اصلاح آمار و رساندن آن به آمار واقعی، رقم بسیار قابل توجه و درخور اهمیت است. به عنوان یک کارمند از مسئولین امر که از نزدیک با قضای دادگاههای تجدیدنظر آشنا هستم، بابت بیشتری هم از نظر کمیت و هم از



حق انجام نگیرد، دادگاه ناگزیر رای معترض عنه را نقض و مطابق دلالت محتویات پرونده، رای درستی صادر می نماید. ایرادات شکلی پرونده ها اگر چه بسیار است ولی بندرت منتهی به نقض می شود، اما آنچه که بیشتر سبب نقض آراء می گردد، اشتباهات ماهوی است. وقوع اشتباهات ماهوی در احکام نیز علل متعددی دارد: علت عمده در نقض برخی از آراء استنباط، تجربه ناکافی و قبول مسؤلیت سنگینی صدور رای می باشد. علاوه بر آن ها، نداشتن فرصت کافی برای مطالعه و افزودن بر اطلاعات حقوقی، کثرت پرونده ها، مشکلات شخصی، عدم علاقه برخی از همکاران، به طبیعت کار قضاء از جمله عواملی بوده که در صدور آراء ضعیف و ناصحیح، دخالت مؤثری دارند. وجود این اشکالات در برخی از آراء دادگاههای نخستین مسؤلیت دادگاههای تجدیدنظر را بسیار سنگین نموده است. زیرا این دادگاهها، بالاترین مراجع قضایی بوده که بطور ماهوی به دعوی رسیدگی می نماید و در حقیقت باید این رسیدگی به عنوان آخرین مرحله در بسیاری از پرونده ها تلقی گردد. مگر احکامی که به موجب قانون، قابل فرجام می باشند که در آن صورت هم دیوان عالی کشور، رسیدگی شکلی خواهد داشت. و رسیدگی ماهوی در شعب تشخیص دیوان عالی کشور نیز از موارد رسیدگی فوق العاده می باشد و دادگاه تجدیدنظر باید به نحوی رسیدگی نماید که نوبت به مراجع بالاتر به حداقل برسد.

■ چند درصد آراء به صورت اتفاق نظر صادر می شود؟

بحث و مشاوره قضات در جریان رسیدگی به پرونده ها و اتخاذ تصمیمات و صدور آراء، در اثر گذشت زمان، اندیشه ها و استنباطات مختلف آنان از موضوعات را، متعادل ساخته و به وحدت نزدیک و اختلافات را کاهش می دهد. از این رو ابتدای کار در تعداد زیادی از پرونده ها نظرات مختلفی ارائه می گردید، ولی در حال حاضر در نود درصد پرونده ها پس از مباحث اتفاق نظر،

کافی به مفهوم مواد قانونی آئین دادرسی، موجب می شود تا قاضی در اتخاذ تصمیمات قضایی و صدور آراء صحیح توفیق بیشتری پیدا کند، مضافاً بر اینکه در سرعت رسیدگی به امور، تأثیر جدی دارد، ولی این موضوع در سالهای اخیر که با تغییرات و دگرگونی اساسی در قوانین دادرسی مواجه گردید، موجب شد تا اشکالات شکلی رسیدگی به پرونده ها افزایش یابد. بروز این اشکالات معلول عوامل متعددی می باشد. اولاً: همه مواد قانونی همیشه صراحت و روشنی کافی را ندارند تا قاضی به آسانی منظور قانون را استنباط نماید، لذا در موارد زیادی درک منظور قانونگذار مستلزم صرف دقت و مطالعه و ملاحظه تصمیمات قضایی و آراء متعارض می باشد که معمولاً این اوقات برای قاضی کمتر فراهم می شود. ثانیاً: قاضی فقط بر اساس مواد قانونی، رای صادر نمی کند. رویه ای که قضات در جهت صدور آراء عادلانه از قوانین مختلف و آموخته ها و اندیشه های خود به مرور زمان ایجاد می نمایند، نقش بسیار مؤثری در تصمیمات صحیح و سریع آنان دارد. تغییر قوانین دادرسی، این رویه ثابت چندین ساله را در هم ریخت و پی ریزی بنای جدید در این راستا، ناگزیر، اشتباهات زیادی را به همراه داشته و خواهد داشت. تلاش های علمی زیادی که در سالهای اخیر صورت گرفته در ایجاد این وحدت نظرها کمک شایانی نموده است. ثالثاً: تخصصی نبودن رسیدگی به پرونده ها از جمله عوامل بسیار مهمی است که منجر به صدور آراء اشتباه می شود و اشتباهات عوامل یاد شده و مسائل فرعی دیگر موجب گردیده که در تصمیمات قضایی و صدور آراء، اشتباهات شکلی و ماهوی بسیاری صورت گیرد. اما دادگاه تجدیدنظر، بر اساس اختیاری که از قوانین دادرسی تحصیل نموده، تا جایی که امکان پذیر باشد با اصلاح ایرادات و اشتباهات شکلی و رفع موانع قانونی، رای صادره را، تایید نماید. ولی در صورتی که اشتباه به گونه ای باشد که در اساس رأی، اخلال ایجاد نماید و احقاق

نظر کیفیت چه در مورد پرسنل قضایی و اداری و چه در مورد امکانات اداری و رفاهی از مجموعه تجدیدنظر استان تهران باید لحاظ گردد. زیرا دقیقاً نتیجه مطلوب بر جامعه باز خواهد گشت. در خاتمه از زحمات و حمایت های بی دریغ ریاست محترم کل دادگستری استان تهران و همچنین قائم مقام محترم ایشان و نیز سایر معاونین مجموعه تجدیدنظر استان تهران را حمایت نموده اند تشکر و قدردانی می نمایم.

■ بنظر شما دولت از پرداخت هزینه دادرسی است یا خیر؟

دولت به موجب ق. آ. د مدنی جدید معاف نیست و مواردی که اعلام معافیت شده و برای بعضی از شرکت ها و وزارتخانه به موجب قانون خاص بوده است مثلاً اوقات معاف است - بنیاد شهید - بنیاد مستضعفان.

دکتر رضا وصالی محمود - رئیس شعبه ۱۲ دادگاههای تجدیدنظر استان تهران

تلاش های علمی زیادی در سال های اخیر صورت گرفته

از سال ۱۳۵۹ وارد تشکیلات قضایی شد و دارای تحصیلات دکترای حقوق خصوصی می باشد. در پست های: دادیار دادرسی عمومی، دادرسی دادگاههای عمومی، رئیس دادگاه عمومی، مستشار دادگاه تجدیدنظر و در حال حاضر رئیس شعبه ۱۲ دادگاههای تجدیدنظر استان تهران می باشد.

■ شعبه شما به پرونده های کیفری اختصاص دارد یا حقوقی یا به هر دو موضوع رسیدگی می نماید؟

از اواسط سال ۱۳۷۹ که در این شعبه مشغول به کار شده ام، به هر موضوع پرونده های کیفری و حقوقی رسیدگی شده است، ولی از اوائل امسال ارجاع پرونده های حقوقی غلبه داشته و کمتر پرونده های کیفری ارجاع می شود، ولی، همچنان پرونده های کیفری وجود دارد.

■ چند درصد از آرای بدوی در این شعبه نقض می گردد؟

نقض آراء در ماههای مختلف معمولاً متفاوت است. ولی بطور متوسط می توان گفت حدود بیست درصد آراء، نقض می شود. اما باید افزود تا جایی که امکان اصلاح رای باشد، دادگاه با انجام اصلاحات لازمه و عدم توسل به نقض، رای بدوی را تایید می نماید و لذا بسیاری از آراء با تکمیل دادگاه تجدیدنظر و اصلاح، تایید می شود.

■ نقض آراء بیشتر از جهت شکلی است یا ماهوی و دلیل آن چیست؟

گاهی کامل از اصول آیین دادرسی و تسلط